

Mandariinikiina on esperantoa helpompaa!

tilasto sen kertoo

äütoro Juha Metsäkallas · publikigita 2021-04-06

Yliopistosta valmistuakseen unkarilaisten opiskelijoiden on suoritettava erillinen kielikoe. Libera folio -lehti on julkaissut [artikkelin](#), jossa on tilasto vuoden 2020 osallistujamääristä. Tilastoon on otettu mukaan kaikki kielet, joita vähintään kymmenen kokelasta yritti suorittaa. Tässä tilastosta ote, jossa mukana kolme helpointa ja vaikeinta kieltä.

kieli	osallistujia	joista läpäisi
serbia	38	95%
suomi	16	88%
sloveeni	14	86%
...
kiina ¹	18	56%
lovari ²	614	50%
esperanto	681	30%

Suomenkielen kannattajia tämä tietysti sykhdyttää, mutta siitä en ajatellut kirjoittaa. Kyllä, luit oikein. Helpoksi mainostetun esperanton suoritti hyväksyttävästi vain 30% kielikokeeseen osallistuneista unkarilaisista yliopisto-opiskelijoista. Mikäli on tuohon tilastoon uskomisen³, Esperanto on siis unkarilaisille ylopisto-opiskelijoille **ylivoimaisesti vaikein** kieli!

Tulos on vielä huonompi kuin aikaisempina vuosina. Esperanton kielikokeen läpäisyprosentti on keikkunut noin 40% tienoilla aina siitä lähtien, kun esperanto kelpuutettiin kielikoelistalle eli vuodesta 2000 alkaen. Mutta viime vuonna tuostakin pudottiin kymmenisen prosenttiyksikköä.

Unkarissa huomattavaa roolia esperanton romahdukseen on näytellyt kielen ylimainostettu helppous sillä seurauksella, että esperantoa ovat aloittaneet opiskelemaan kenties jo alkujaan heikkolahjaisemmat opiskelijat, jotka olisivat tarvinneet pidemmän kurssin kuin oli tarjolla. Tai sitten mainostettu helppous on johtanut siihen, ettei oppimisen eteen ole viitsitty nähdä

vaivaa: kunhan lukee vähän sääntöjä ja selaisee jotain opusta, kyllä se siitä. Ja sitten ihmetellään hylättyä tulosta!

Libera folion artikkeli mainitsee ohimennen, mitä kahden vuosikymmenen aikana Unkarissa on tapahtunut: paikallinen esperantoliike on hajonnut liian suuren alkuinnostuksen myötä ynnä kielen opiskelun suosio on romahtanut kun on käynyt ilmi, ettei kielellä tee mitään.

Tuota jälkimmäistä kohtaa "ettei esperantolla tee mitään" Libera folio selittää kahdellakin tapaa. Ensinnäkin tietokirjallisuutta esperantoksi ei yksinkertaisesti ole, mistä lehti kirjoitti aiemmin tänä vuonna julkaisemassaan [artikkelissaan](#). Niin, luettelepa, sanotaan, mikrobiologian, materiaalitieteiden tai tietojenkäsittelyn aloilta edes puolenkymmentä kirjaa – populaaritieteellisetkin käyvät – jotka on julkaistu viimeisen vuosikymmenen aikana. Kyllä, tiedän *Scienca kaj teknika Esperanto-bibliotekon* (STEB), siellä niitä ei ole, tai ainakaan minä en ole löytänyt.

Toinen hyödyttömyys liittyy esperantoliikkeeseen. Aikaisemmin esperantoa saattoi oikeastaan oppia vain erilaisten paikallisyhdistysten kursseilla, jolloin *movado* tuli siinä sivussa tutuksi. Nyt kieltä voi oppia enemmän itsenäisesti, minkä seurauksena aloittajia on enemmän, mutta he jäävät vaille kosketusta *movadoon*. Kun ei ole kosketusta eikä vastaan missään tule toista esperantistia, kieli näyttäytyy hyödyttömänä, ja opiskelija unohtaa sen.

Tässä on mielestäni esperantoliikkeellä itsetutkiskelun paikka. Jotain on selkeästi pielessä. Ainakin puhe vain kuudestatoista kielioppisäännöstä pitäisi lopettaa heti. Tässä tekee mieleni lainata erään suomalaisen esperantistin tokaisua: "Höh, jos sääntöjä on vain kuusitoista, miksi sitten PMEG:ssä on yli seitsemän ja puoli sataa sivua?"

Libera folio julkaisi elokuussa 2020 suomalaisen esperantistin [Jouko Lindstedtin haastattelun](#), jossa hän oikoo helppoutteen liittyviä väärinkäsityksiä. Lindstedtin keskeisin havainto on, että tavallisesti kielen helppoudella ymmärretään, kuinka helppoa sen oppiminen on **minulle**, puhujalle itselleen. Tähän sitten vaikuttavat äidinkieleni, saamani koulutukseni, mitä kieliä jo osaan, kuinka halukas olen oppimaan ym. moni muu seikka. Haastattelussa Lindstedt toteaaakin, että hyödyllisempää olisi mainostaa helppoutta suhteellisesti:

- Minun oli helppo oppia, koska...

sen sijaan, että toivotettaisiin yleispätevää, myyttistä helppoutta, joka antaa aivan väärän kuvan.

PS. Tiedekirjojen puuttumisesta kirjoitan erikseen.

Viittaamani Libera folion artikkelit

- [Ĉu la ĉina por hungaroj pli facilas ol Esperanto?](#)
- [Kaj la ceter' - ĉu ne literaturo?](#)
- [Ĉu vere Esperanto estas facila lingvo?](#)

Posted in [artikoloj](#), [finningvaj](#) | [No Comments](#) »

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/ed/Sakura_Sakura.song.ogg
Upotus Wikimediasta CC BY-SA 3.0 -lisenssillä

Vaikka sana Vocaloid alunperin tarkoitti pelkästään mainittua Yamahan-laulusyntetisaattoria, sanan merkitys on muuttunut ohjelmistoon usein liitettyjen visuaalisten elementtien myötä. Nykyään vokaloidilla, esperantoksi *vokaloido*, tarkoitetaan hahmoa, joka esittää laulusyntetisaattorilla tehtyjä lauluja. Koska ilmiö on lähtöisin Japanista, hahmot ovat yleensä animea. Tunnetuin hahmo on japanilaisen Crypton Future Media -yhtiön kehittämä turkoosilettinen tyttö HATSUNE Miku (ミク), ”ensimmäinen ääni tulevaisuudesta”).

Hatsune Mikun äänipankki on luotu ääninäyttelijän FUJITA Sakin (フジタ) esittämistä japanin ääninäytteistä. Olen pariin kertaan ihmetellyt suomen ja japanin äännejärjestelmän samankaltaisuutta, mistä osoituksena olkoon Hatsune Mikun esittämänä suomalainen kansansävelmä Ievan polkka, joka pohjautuu kansanmusiikkiyhtye Loituman vuonna 1996 tunnetuksi tekemään versioon¹. Jo Loituman versiossa osa sanoista oli korvattu mitääntarkoittamattomilla äänneillä, Mikun versiossa oikeista sanoista ei ole jäljellä mitään, mutta silti se kuulostaa jonkinlaiselta suomelta:

Upotus Youtubesta, ks. tekijänoikeustiedot sieltä

Hatsune Miku on suuren luokan poptähti, joka on ollut Japanin lisäksi kiertueella Hong Kongissa, Kiinan tasavallassa, Singaporessa ja Yhdysvalloissa. Luonnollisesti Hatsune Mikulla on oma [Youtube-kanava](#) (n. 1,5 miljoonaa tilaajaa), ja verkosta löytyy kokonaisia konserttitaltiointeja. Selvyiden vuoksi kerrottakoon, että Miku esiintyy konserteissa ihmisorkesterin kanssa.

”Huono omena” on japanilaisesta tietokonepelistä peräisin oleva laulu. *Tōhō Project* (トホ) on harrastelijoiden tuottama räiskintäpelisarja, jonka neljäs osa *Tōhō gensōkyō* (トホ幻想郷), ”Fantasiamaa”, vuodelta 1998 sisältää laulun nimeltä ”Huono omena”. Laulua ryhdyttiin esittämään erikseen, ja se saavutti Japanissa suuren suosion niin, että erilaiset artistit ovat ottaneet omat versionsa ohjelmistoihinsa. Olen törmännyt internetissä esim. perinteisin soittimin – kotoin, samisenein, nokkahuiluin ja rummuin – esitettyyn versioon sekä tietenkin pariin suomenkieliseen käännökseen².

Hatsune Miku -ohjelmisto on ostettavissa. Uusimman version hinta näkyy olevan noin 140 euroa.

Niinpä joku innokas on laittanut Mikun [laulamaan esperantoksi](#)³. Tekijä kyllä myöntää, ettei ole opiskellut esperantoa ja sen valitettavasti huomaa – ja ilmeisesti partituurimuokkaimenkin käyttö jättää toivomisen varaa. Käännös on karmean huono⁴, mutta arvioikaa itse, miltä kuulostaa kovaa ja korkealta laulettu j-pop edes jonkilaiseksi esperantoksi!

PS. Äänisynteesin tekniikka on kehittynyt valtavasti noista edellä kuulluista esityksistä. Sekä Sakura-laulu vuodelta 2009 että Ievan polkka vuodelta 2011 kuulostavat varsin muovisilta verrattuna uusimpiin esityksiin. Esimerkkinä uudemmassa tasosta käyköön mainitun Crypton Future Media -yhtiön Kaito-vokaloidin (カイト) vuonna 2014 julkaistun version demo, jossa on käytetty erikois-

tehosteita. Koko laulu on luotu tietokoneella.

https://ec.crypton.co.jp/download/demosong/vocaloid3/kaitov3demosong03_whisper_wandarap.mp3

Upotus Crypton Future Media -yhtiön sivustolta, © Crypton Future Media, INC.

Posted in [artikoloj](#), [finnalingvaj](#) | [No Comments](#) »